

Atte Harjanne vihr

Kirjallinen kysymys Kilpailu- ja kuluttajaviraston yrityskauppa-valvonnan kehittämisestä otto-oikeudella

Eduskunnan puhemiehelle

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) valvoo Suomessa markkinoiden toimivuutta ja turvaa niin kuluttajien kuin yritystenkin terveen aseman markkinoilla. Näitä tehtäviä KKV harjoittaa muun muassa tutkimalla markkinoilla tapahtuvia yrityskauppoja ja estämällä kuluttajan kannalta haitallisten kauppojen toteutumisen joko kokonaan tai ehdollisesti. KKV:llä on tähän oikeus kilpailulain asettamien rajojen mukaisesti.

Kilpailulain 22 § (948/2011) määrittää liikevaihtorajat yrityskaupoille, joihin KKV:llä on oikeus puuttua. Yrityskaupan osapuolten yhteenlasketun liikevaihdon on ylitettävä 350 miljoonaa euroa, ja vähintään kahden yrityskaupan osapuolen Suomesta kertyneen liikevaihdon on ylitettävä 20 miljoonaa euroa kummallakin osapuolella.

Liikevaihtorajat ovat Suomen oloihin varsin korkeat. Pienetkin yrityskaupat voivat keskittää markkinoita oleellisesti, sillä monien palveluiden ja tuotteiden osalta markkinat ovat Suomessa varsin pienet. KKV on itse käyttänyt esimerkkinä vuoden 2018 Koiviston auton ja Onnibus.comin välistä yrityskauppaa, johon sillä ei ollut liikevaihtorajojen vuoksi oikeutta puuttua, vaikka se näki sen mahdollisesti kuluttajille ongelmallisena kauppana. Jos KKV:llä olisi ollut toimivalta aloittaa tapauksen tutkinta, se olisi voinut arvioida, väheneekö esimerkiksi tarjonta jollain välillä merkittävästi tai koituuko kuluttajalle jotakin muuta haittaa.

Ruotsissa ongelma ratkaistiin vuonna 1997 niin, että kilpailuviranomaiselle annettiin erityistapauksissa oikeus yrityskaupan käsittelyyn, vaikka liikevaihtoraja ei ylittyisikään. Tällainen vastaavanlainen otto-oikeus takaisi KKV:lle mahdollisuuden toteuttaa sille annettuja tehtäviä entistä tehokkaammin ja paremmin.

On todennäköistä, että jo itse otto-oikeuden lanseeraaminen edistäisi markkinoiden toimintaa. Jo tieto siitä, että KKV:llä on otto-oikeus myös pienempiin yrityskauppoihin, ehkäisisi kaikkein räikeimmät markkinoiden keskittymiseen johtavat liikevaihtorajan alittavat kaupat. Tällä voisi olla selvä positiivinen vaikutus markkinoiden toimintaan Suomessa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 26/2021 vp

Miten hallitus toimii varmistaakseen, että Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on aito mahdollisuus tutkia ja mahdollisesti puuttua kaikkiin eri toimialojen toimintaa selvästi keskittäviin ja markkinoiden toimintaa heikentäviin yrityskauppajärjestelyihin?

Helsingissä 10.2.2021

Atte Harjanne vihr